

Bijlage 1: Tips voor de uitvoering van THEater MAken

Het doel van drama

Bij het spelen gaat het om de volgende doelen:

1. Een spel is ontspannen
2. Een spel ontwikkelt je creativiteit
3. Een spel ontwikkelt je persoonlijkheid
4. Een spel betekent werken aan je sociale en emotionele ontwikkeling
5. Een spel betekent vormgeven van de theatertekst
6. Een spel traint je taal- en lichaamgebruik

Het spelen van een speelttekst

Een speelttekst wordt in principe door twee deelnemers gespeeld, maar het kan ook door meer spelers op het podium worden gezet. Een spelbegeleider kan daarvoor mogelijkheden aanreiken, van heel simpel tot meer gecompliceerd.

Laat de tekst van een personage door twee of meer spelers uitvoeren als dat in de speelttekst kan. Verdeel in zo'n geval de te spelen zinnen over twee jongeren.

Een ander voorbeeld: verzin extra handelingen bij de speelttekst. Een tekst waarbij niet wordt aangegeven waar de speler zich bevindt, kan mondeling toegelicht worden met een extra handeling of plaatsaanduiding.

Bijvoorbeeld: is het tijdens het eten, zit je in de trein een boek te lezen, lig je op bed, of in bad?

Praktische informatie

Randvoorwaarden

Locatie

Meestal is er al een vaste plek. Vanwege de herkenbaarheid is het goed om dit te handhaven. Zorg ervoor dat op deze plek niet teveel afleiding is. (...) Let er verder op dat de plaats veilig en schoon is.

Attributen

Houd het eenvoudig, teveel materiaal leidt af en kost teveel voorbereidingstijd. Een tafel en een stoel is snel een kamer, een schoen is vlug een telefoon.

Kleding

Zoek goed bij oma op zolder of haal een lapje stof van de markt. Een kostuum is zo gemaakt. Zorg ervoor dat het tegen een stootje kan en vies mag worden. Felle kleuren spreken kids aan. Laat de kleding wel bij het type passen dat je speelt; een driedelig pak past niet bij een kwajongen. En doe je gympies uit als je een bosfee speelt.

Tijdens het spel

Als je de genoemde aspecten goed doordacht en voorbereid hebt, moet je tijdens het spelen ook nog met het volgende rekening houden:

Contact

Ga nooit met je rug naar het publiek staan, maak altijd oogcontact. Zo houd je de aandacht vast, het contact groeit en iedereen kan jou horen en zien.

Ruimte

Gebruik alle ruimte die je tot je beschikking hebt. Je moet letterlijk en figuurlijk 'groot' spelen.

Dialog

Wanneer je tegen het andere type spreekt ga je iets schuin staan, je houdt contact met het publiek en het is duidelijk tegen wie je spreekt.

Stem

Verdraai je stem niet teveel, dat vraagt teveel van je stembanden. Spreek verder altijd duidelijk articulerend en met een goed volume, schreeuw niet teveel.

Rolvast

Probeer in je rol te blijven. Mocht je de lachstuipen krijgen of een stoot tegen je teen, doe dit dan voor het publiek en verwerk het in het verhaal. Duik niet in een hoekje.

Lichaam

Gebruik je lichaam, spreek met handen en voeten. Als je boos bent mag je springend stampvoeten, als je blij bent ren je van hoek naar hoek, als je moe bent sta je luid hijgend voorover gebogen, als je verdriet hebt schokt je hele lijf.

Mimiek

Ben je blij, tover dan een glimlach van oor tot oor. Heb je pijn, frons dan je hele gezicht tot in je kraag. Ga stereotypen flink overdrijven, een bekakte dame steekt haar neus in de lucht en zwaait met haar heupen. Een stoere jongen loopt erg breeduit.

Taal

Spreek in je eigen gebruikelijke taal.

Op en af

Kom kordaat over en blijf achteraf niet hangen. Wees hierin consequent.

Bijlage 2: Overige materialen

THEater Maken is een van de vier programma's van het project Stel je voor...!

U kunt ervoor kiezen om nog een ander programma van dit project uit te voeren:

- Met de camera op pad
- And now we present...
- Het L.O.K.- spel

In de bijgevoegde flyer is te lezen wat de inhoud van deze interessante programma's is.

2.1 Spelen

Hieronder staan enkele gezelschaps- of groepsspelen weergegeven die u kunt gebruiken bij de uitbreiding van THEater Maken.

Het ontdekken van de groepscode

Duur: 10-30 min.

Groepsgrootte: 8-40 personen

Begeleider: 1

Ruimte: zaal van minimaal 5 x 8 meter, met stoelen

Materiaal: geen

Voorbereiding:

Bedenk zelf een code voor de groep.

Mogelijke codes zijn:

- voorafgaand aan het antwoord knikjes geven en in het antwoord altijd "in ieder geval" gebruiken.
- Wordt op een vraag ontkennend geantwoord, dan doet de groep (behalve de beantwoorder) de armen over elkaar. Wordt er bevestigend geantwoord dan doet de groep (behalve de beantwoorder) de benen over elkaar.
- Degene die antwoord geeft, begint altijd met een woord dat begint met de beginletter van zijn/haar naam.
- Als de buitenstaander iets doet wat niet iedereen van de groep kan doen (handstand of bril afzetten).
- Er wordt alleen antwoord gegeven als de buitenstaander de naam van de beantwoorder noemt.

Presentatie:

Iedereen zit in de kring. Vertel dat als je deel uitmaakt van een groep, je je gedraagt naar de regels van die groep. Dat blijkt bijvoorbeeld uit kleding, taal, gebaren en gedrag. Iedere groep heeft een eigen groepscode. Wanneer je in een vreemde groep komt, kost het tijd om die groepscode te ontdekken.

Programma:

Drie tieners verlaten vrijwillig de groepsruimte. Ze mogen niets zien of horen. Met de groep spreek je een code af. Iedereen houdt zich aan deze afgesproken code. Oefen het even.

Dan haal je de eerste vrijwilliger binnen. "Je wilt lid worden van club 606. Maar daarvoor moet je eerst laten zien dat je bij ons hoort. Succes".

Leg uit dat de tiener de code moet achterhalen. Hij moet goed kijken en luisteren. Als hij ontdekt wat de code is, dan hoort hij bij de groep. Door vragen te stellen komt hij het snelst achter de code.

Laat het niet saai worden of te lang laten duren. In die gevallen kun je beter afbreken en verder gaan met een nieuwe vrijwilliger en code.

Afsluiting:

De groep bedenkt of er ook een eigen groepscode bestaat. Stel dat iemand van buiten in deze groep komt, waar moet hij/zij dan aan voldoen? Uiterlijk, kleding, gedrag, taal, school, afkomst, geloof...

Als de groep niet zelf op het idee komt, help dan met vragen en voorbeelden om de groepscode in beeld te brengen.

Kofferspelen

Op een speelse manier een inhoudelijk thema ter sprake brengen? Dat kan met een educatief spel voor verschillende leeftijdsgroepen. De spelen zijn in handige koffertjes gedaan, vandaar de naam kofferspelen. De koffers zijn, zonder veel voorbereiding, te spelen met groepen tot 24 personen. Is jullie groep groter, dan kun je het spel vaak makkelijk aanpassen door bijvoorbeeld in tweetallen te spelen. Omdat bij sommige spelborden een beperkt aantal spelers mee kan spelen, zitten er meerdere exemplaren in de koffer.

Onderstaand worden 5 voorbeelden van Kofferspelen genoemd welke bij dit thema passen.

De kofferspelen zijn te huur bij:
YMCA Jeugdwerk en Advies, Bureau Noord-Oost
Tel.: 038-4540221
noordoost@ymca.nl

Kubusspel

Dit spel probeert tieners inzicht te geven in de verschillen tussen arm en rijk. Tijdens dit spel worden problemen soms pijnlijk spannend en bijna echt doorleefd.

De groep wordt onderverdeeld in vijf landen: twee industrie- en drie grondstoflanden. Ieder groepje krijgt de opdracht om zoveel mogelijk kubussen te maken. Er is alleen één probleem: de industrielanden hebben de

productiefactoren (schaar, lijm, potlood, liniaal), terwijl de andere landen over grondstof (papier) beschikken. Er moet dus worden geruild. Hiervoor stelt ieder groepje een vertegenwoordiger aan, die met de andere groepen mag onderhandelen. De andere spelers zijn, vaak fanatiek, bezig met het maken van de kubussen.

Onze ervaring is dat de spelers erg betrokken zijn. Zij komen in dit spel allerlei moeilijkheden tegen en ervaren de ongelijkheid tussen de verschillende landen.

Aantal spelers: 12-30

Speelduur: 1 tot 1½ uur

Go Discriminate Yourself TIENEREDITIE

'Mensen werken nog altijd met etiketten. Je bent een kneusje, middenmoot of een vedette en ze plakken een pleister op je pens. Pas héél veel later ben je ook nog mens.'

Go Discriminate Yourself is een koffer met werkvormen rondom discriminatie en tolerantie. De onderdelen uit de koffer zijn afgestemd op de situatie waarin de tieners leven, bijvoorbeeld door aansprekende situatiekaartjes. De spelers zullen verschillende emoties als herkenning, frustratie en onrechtvaardigheid herkennen. Voorbeelden van onderdelen uit de koffer zijn: een spel met uitbeelden en tekenopdrachten, meningvragen en verboden woorden. Verder de Life Boat, een discussiespel waarbij de spelers verschillende rollen aannemen.

De koffer Go Discriminate Yourself is geschikt voor spelers vanaf 10 jaar.

Aantal spelers: 8-32

Speelduur: zelf te bepalen

Barrièrespel

Barrière wil op een speelse manier aan de orde stellen welke hindernissen buitenlanders in het dagelijkse leven in Nederland tegenkomen en hoe in onze maatschappij kansen worden bepaald door zaken als nationaliteit, opleiding, geslacht e.d. In dit spel is niemand kansloos. Kansen op welvaart en geluk worden alleen wel aanmerkelijk kleiner wanneer je bijvoorbeeld een Turk zonder beroepsopleiding bent. De kansen voor een hooggeschoolde Nederlander zijn dan toch wel wat beter.

De bedoeling van het spel is om als eerste 30 punten te behalen. Deze punten moeten de spelers, voor het spel begint, noteren op hun eigen scoreblad, willekeurig verdeeld tussen welvaart, geld en geluk. Wie als eerste zijn of haar eigen puntencombinatie heeft behaald, heeft het spel gewonnen.

Aantal spelers: 4-24

Speelduur: 1 tot 1½ uur

Rafa Rafa

Rafa-rafa laat de spelers ervaren hoe vooroordelen en racisme ontstaan. Het spel laat de spelers aanvoelen wat het betekent om terecht te komen in een cultuur met totaal andere (spel)regels.

Rafa-rafa is ongewoon, leuk en plezierig. Elke deelnemer beleeft het vreemde-eend-in-de-bijt-gevoel dat je overkomt wanneer je ineens in een andere cultuur wordt gedropt.

Het spel kan leiden tot een beter begrip van het normale in andere culturen en het vreemde van de eigen cultuur.

De bewoners van 2 verschillende culturen, de Alfa's en de Beta's, krijgen de opdracht om elkaars culturele regels te ontdekken. De spelbegeleiders leren hun groep de regels van hun cultuur aan, waarna de spelers bij elkaar op bezoek gaan. Hier vinden soms vreemde taferelen plaats!

Aantal spelers: 12 tot 40

Speelduur: 1 tot 1½ uur

Stop Pesten spel

Door het spelen van dit bordspel worden kinderen & tieners aan het denken gezet over pesten. Op het kleurrijke spelbord komen zij allerlei vragen & opdrachten tegen, die hen een beeld geven van o.a. manieren van pesten, hun eigen rol in pestgedrag en het gevoel van een kind dat wordt gepest.

Tijdens dit spel dragen de spelers spelenderwijs ideeën aan voor het voorkomen van pesten in hun groep.

Aantal spelers: 2-30

Speelduur: zelf te bepalen

Dit spel is ook te huur bij:

Jeugdwerkbureau STAP, tel: 0529 – 451503 of info@stap-ov.nl

2.2 Songteksten

Hieronder staan drie songteksten die bij de uitbreiding van THEater Maken gebruikt kunnen worden. Een idee is om bij deze teksten ook de muziek te vinden op bijvoorbeeld You Tube.

Doe effen normaal - Normaal

Of ow vel now wit is, zwart, geel of bruun
Of uw ogen blauw bunt, bruun zelfs of gruun
Of i-j bunt stinkend riek, of zo arm as 'n pier
Of i-j drinkt alleen spaatjes, of i-j zoekt altied bier
Of i-j blondt bunt of donker
Of i-j bunt helemaal kaal
Wi-j bunt allemaal 't zelfde, doe effen normaal

Of i-j komt uut Hummel of uut Mozambique
Of Paramaribo i-j bent allemaal geliek
Beoordeel een ander of wat hie wil en kan
't Is wat en zien kop zit en niet de kleur d'r van
Wi-j vertelt al jaaren 't zelfde verhaal
Denk ok es an 'n ander, doe effen normaal

Refrein:

Doe effen normaal, doe effen normaal
Vertel ow eigen verhaal
Niet links of rechts radikaal
Doe effen normaal, veur een keer gewoon

Of i-j hier geboren bunt of allochtoon
Of i-j bunt putjesschepper of een boerenlul
Of i-j bunt burgemeester of i-j hebt een doktersbul
I-j gapt een dure auto of berooft een bank
Dan heur i-j in de bajes of i-j zwart bunt of blank
Ultra rechtse lafbekken met een slechte moraal
Zit niet te ouwehoeren, doe effen normaal
Ieder volk ter wereld hef zien eigen cultuur
Nem now es die moeite en kiek oaver die muur
Gedrag ow es sociaal, niet as 'n kannibaal
Weas es amicaal en doe effen normaal

Refrein

Apartheid ed ien skone zaak - Karin Bloemen

Op <http://www.youtube.com/watch?v=wqwzAiFRsg8> staat de You Tube weergave.

Refrein:

Ons he ien half jaor ien Nierland gewees
Bij ons swaagman Peter en ons skoonzus Trees
Ons he genoot, ons viers al die dages fees
Ons he nog nie ien soon skoon land geweest

Oeral woont die lui, d'r in ier eigene wijkes
Die arms woont bij die arms, die rijkies bij die rijkies
Die Marokaanders en die Turklui die maak alles skoon
Ons vindt Nierland die ideale land gewoon

Refrein

Nie ene swartman en geen Turklui nie ien die parlement
Als ons ien Afrika zo doen krij' ons gelazer in die tent
Die vrouwehuizes binnen slegs toegankelijk vir vrouwes
Die jonkies bij die jonkies en die ouwes bij die ouwes

Refrein

Die manlui vloek sogghends ien die files andres manlui stij
Wijl die vrouwlui met die kinders ien die thuisland blij
Ons echter nie begriip nie die vrouwlui van nie blij van mijn lij
Apartheid es ien skone zaak moar oe kan ook oardrij

Refrein

Voor ons es Nierland ien groot Luilekkerland
De gelijke rehtes legge in die prullemand
Als die sake in Suid Afrika loop ons blankes uit de hand
Dan weet ons waar ons heen sal gaan, ons ga naar Nierland

Refrein

Een Turk in Haarlem - Harrie Jekkers

Er staat een Turk op het station van Haarlem
Verkoopt daar koffie aan de mensen van Haarlem
De mensen van Haarlem hebben haast
Er staat een Turk op het station van Haarlem

Refrein:

Hij droomt van een pluche stoel
Hij droomt op weg naar Istanbul
Hij droomt, maar niet van Haarlem

Zijn kinderen zijn geboren in Haarlem
Zitten op een scholengemeenschap in Haarlem
Zijn kinderen spreken ABN
En zijn als kind aan huis in Haarlem

Refrein

Er staat een Turk op het station van Haarlem
Heeft geld genoeg gespaard in Haarlem
Om uit Haarlem weg te gaan
Er staat een Turk op het station van Haarlem

Hij droomt van een pluche stoel
Hij droomt op weg naar Istanbul
Hij droomt van een eerste klas coupe
En zijn kinderen droomt ie mee
Hij droomt maar niet van Haarlem
(Maar niet van Haarlem)

2.3 De grote vooroordelen- en discriminatietest

Kijk op: <http://www.miramedia.nl/kijkerstoets>

Nederlanders zijn tolerant en verdraagzaam. Dat zeggen ze tenminste vaak. Hoe tolerant ben jij?

Met de Grote Vooroordelen- en Discriminatietest kun je vaststellen hoe je zelf in het leven staat. Er komen thema's aan bod als terrorisme, religie, homo's, vrouwen, hangjongeren, sociale voorzieningen, wonen en werken. Allemaal zaken die in onze maatschappij een belangrijke rol spelen.

De test laat in totaal 24 foto's zien. Elke foto wordt vier seconden getoond. Daarna heb je kans een keuze te maken uit vier mogelijkheden. Probeer daarbij je eigen gevoel te volgen.

Eerlijk antwoorden leidt tot een uitgebreide uitslag die betrouwbaar weergeeft of je al dan niet vooroordelen hebt en of je neigt tot discrimineren.

Je kunt de test doen in ongeveer 7 minuten. De uitslag zal je verbazen. Veel succes met de test!

2.4 Film- en tv-fragmenten

Film "American History X" **Let op: 16+**

Danny Vinyard is een tiener die helemaal onder invloed staat van zijn oudere broer, de skinhead Derek. Wanneer Danny op school een enthousiast verslag maakt over Hitlers 'Mein Kampf', stelt het schoolhoofd hem voor de keus, of een opstel schrijven over zijn broer Derek, of van school getrapt worden. Dereks haat tegen andere rassen vloeit voort uit de moord op zijn vader. Derek sluit zich aan bij een bende en belandt in de gevangenis voor moord. Weer vrij is Derek veranderd. Hij wil een aantal mensen een lesje leren, waaronder zijn eigen broertje...

Verenigde Staten

Drama

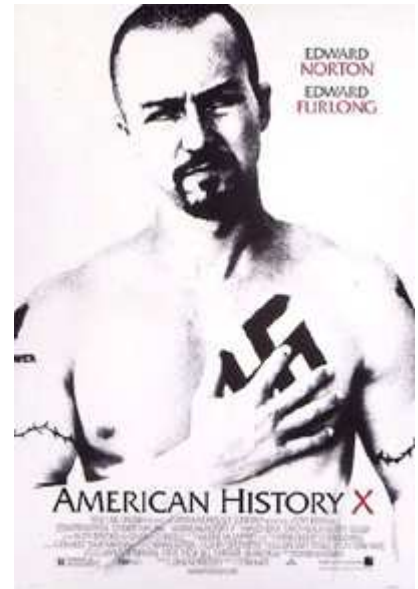
119 minuten

Let op: 16+ **Deze film bevat gewelddadige scènes en blootscènes.**

Geregisseerd door Tony Kaye

Met Edward Norton, Edward Furlong en Fairuza Balk

De film werd zeer goed ontvangen door filmrecensenten. De film staat al jaren hoog in de top 250 van beste films aller tijden. Edward Norton werd genomineerd voor een Academy Award voor Beste Acteur.

NB. Ook de film "The Wave" wordt veel genoemd bij dit onderwerp. Deze film is helaas niet meer verkrijgbaar of in zeer slechte staat. Deze liet zien hoe gemakkelijk een klas meegaat met de verderfelijke ideeën van een leraar. Eind 2008 wordt een nieuwe film uitgebracht genaamde "Die Welle", gebaseerd op "The Wave".

Film "Die Welle"

110 minuten 2008

De film Die Welle is gebaseerd op een experiment van de geschiedenisdocent Ron Jones op Cubberly High School in Palo Alto (V.S.) in 1967 (de school werd in 1979 gesloten vanwege te weinig leerlingen).

Jones kreeg van leerlingen de vraag voorgelegd hoe het mogelijk was dat iemand als Hitler zo'n aantrekkingskracht had op mensen. Toen hij het antwoord op die

vraag schuldig moest blijven startte hij een experiment. Dit experiment verliep boven verwachting. Na een paar weken was er een beweging in het leven geroepen, 'The Wave', waarvan de leden op zoek waren naar een sterk gemeenschapsgevoel en een gezonde werk-discipline. Maar al spoedig werd de beweging een doel op zich. Tegenstanders van 'The Wave' werden vijanden en oude vriendschappen werden beëindigd. Kritiek op 'The Wave' werd beantwoord met agressie en intimidatie.

Die Welle volgt het verhaal van de televisiefilm The Wave op de voet, al zijn er een paar, deels essentiële, verschillen. Was de uitgangsvraag in The Wave waarom Hitler zo'n aantrekkingskracht op mensen had, in Die Welle staat de vraag centraal of ook anno 2008 een autocratie nog mogelijk is.

Belangrijker is het verschil in verloop van beide films. In The Wave confronteerde de leraar zijn leerlingen uiteindelijk via filmbeelden met hun eigenlijke leider Hitler zelf. Deze onthulling shockeerde de leerlingen zeer en velen barstten in huilen uit. In die Welle is de afloop dramatischer. De jongen, voor wie Die Welle het meest belangrijk was geworden, schiet zichzelf door de keel. Daarmee roep hij een groot schuldgevoel op bij de leraar die het experiment is begonnen.

Die Welle is te leen bij YMCA Noord Oost en Jeugdwerkbureau STAP.

Oprah Winfrey aflevering "Blue eyes/brown eyes"

De ontvangst van THEater Maken is gebaseerd op de aflevering "Blue eyes/brown eyes" van Oprah van jaren geleden. Leerkracht Jane Elliott was daarin te gast. Zij is bekend geworden doordat ze na het zien van de aanslag op Dr. Martin Luther King, op het idee kwam om in haar schoolklas een experiment te doen met haar leerlingen over discriminatie. De resultaten waren verbluffend.

De link http://www.uiowa.edu/~poroi/seminars/2004-5/bloom/poroi_paper.pdf brengt u bij het complete verhaal over Jane Elliott en haar experiment Blue eyes/Brown eyes.

De overige gasten van Oprah waren vooraf niet op de hoogte gebracht van het thema van die dag. Bij de ingang kregen ze verschillende instructies. Zo mocht bijvoorbeeld de ene persoon vlot doorlopen richting zaal en moest de andere lang wachten. Ook werd de één vriendelijk toegesproken en de ander gecommandeerd. Toen iedereen eindelijk in de zaal zat werden ze verwelkomd met de uitroep van Oprah: "*Surprise ! It was just an exercise ..*". Er werd hen verteld dat het thema die dag Discriminatie was en dat daarvoor als **oefening** iedereen was verdeeld in gasten met bruine en blauwe ogen.....

Een stukje tekst uit de evaluatie van het Oprah programma:

How easily can we be taught to discriminate? Is it a learned behavior? Would you have believed that eye color is an indicator of intelligence? Think about these questions as you read some highlights from this thought-provoking show.

Oprah: *The blue-eyed people were pulled out of line, told to put on a green collar and wait outside. When the brown-eyed people arrived, they were told to step to the front of the line. Our staff was instructed to be extra polite to brown-eyed people and discriminate against blue-eyed people.*

Jane Elliott: *I've been a teacher for 25 years in the public, private and parochial schools in this country, and I have seen what brown-eyed people have done as compared to what blue-eyed people do, and it's perfectly obvious.*

Blue-eyed audience member: *We came this morning with high expectations, and this lady [Jane Elliott] came out in the line with all of us people that had light-colored eyes and said, 'You put this green collar on now and keep it on and if you don't, hit the road,' and we said, 'but why?' and we were told to shut up and be still or get out of the way.*

Brown-eyed audience member: *I had a girlfriend in school who was blue-eyed. She was so stupid. She was always copying off my papers. These people [blue-eyed] were so rude and so noisy today.*

Jane Elliott: *You can only judge these people [blue-eyed] by their behaviors. There's obviously a poverty of values in this blue-eyed group, if ever I saw one. Number one, they are rude. They are belligerent. They are angry at a little bit of discomfort.*

Filmpjes Schooltv

Via de website www.schooltv.nl/beeldbank kunt u verschillende filmpjes vinden die u bij de uitbreiding van het THEaterMAken kunt gebruiken. Verschillende vakgebieden voor jongeren in de basisschoolleeftijd of de leeftijd voor het voortgezet onderwijs komen aan bod. Hieronder geven wij u al vast enkele algemene clips die u zou kunnen gebruiken.

- http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20060718_burgerschap04
De tekst uit dit filmpje – met als titel 'Als je elkaars cultuur leert kennen, begrijp je elkaar beter' – is als volgt:

Met het project blikopener, maak je kennis met andere culturen, waardoor je elkaar beter gaat begrijpen.

In het toneelstukje moeten deze kinderen zich verplaatsen in de situatie van een ander. Dat is dus een kwestie van inleven: Wie is die ander? Vind ik die ander aardig of juist niet? Zou ik die ander willen zijn? Door te kijken naar de ander, krijg je een écht beeld van hem of haar.

Door het maken van een schilderij breng je de andere school in beeld. Wat teken je dan precies? Je kijkt door je eigen - gekleurde bril. Hoe zie jij de ander en spelen vooroordelen daarbij een rol?

Al pratend met elkaar wisselen kinderen dat uit. Ze vertellen over het beeld dat ze eerst van de ander hadden en hoe dat veranderd is. Zodat je een eerlijk beeld van de ander krijgt.

Duur: 2:02 min.

- http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20050816_discriminatie
De tekst uit dit filmpje – met als titel 'Wat is discriminatie?' – is als volgt:

Discriminatie betekent verschil maken tussen mensen. Dus man of vrouw, blank of getint enzovoort

Tegenwoordig zeggen we 'discriminatie' als het verschil tussen mensen wordt gebruikt om iemand achter te stellen. Op onterechte gronden dus? Een vrachtwagenchauffeur moet een rijbewijs hebben. Iemand zonder rijbewijs mag niet achter het stuur. Bij een sollicitatie wordt hij of zij dan ook afgewezen.

Maar als een vrouw solliciteert die wel een rijbewijs heeft en de baan niet krijgt omdat ze vrouw is. Dan is dat discriminatie. En dat mag niet.

Er zijn verschillende vormen van discriminatie. Discriminatie op grond van geslacht, man of vrouw heet seksisme. En discriminatie op grond van huidskleur en ras heet racisme. Discriminatie is in Nederland verboden.

Duur: 1:49 min.

- http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20050816_lonsdaleverbod
De tekst uit dit filmpje – met als titel 'Lonsdale-verbod op school' – is als volgt:

Op het Dockinga College in Dokkum hadden ze genoeg van scholieren die door middel van hun kleding uiting gaven aan hun racistische denkbeelden. De school verbood scholieren om nog langer naar school te komen in kleding van het Engelse merk Lonsdale. Maar haalt het wat uit en zit Racisme niet in iets anders dan in de kleren die je draagt?

"Droeg jij Lonsdale kleren op school voordat het niet meer mocht?" Ja." "En droeg jij ze omdat je ze mooi vond of droeg jij ze omdat je een bepaalde mening mee wilde uitdragen?" "Ja, allebei wel, want ik had er ook nog wat ideeën achter, maar dan tegen buitenlanders."

"Okay, en wat heb jij tegen buitenlanders?" "Nou ja, nou ja, nou, bijna alles. "En wat is 'alles'?" "Nou, ik mag ze niet en ik heb.., ik heb altijd ruzie

gehad in school, ik heb wel vaker ruzie met ze gehad en hier bij het AZC schelden ze je altijd uit."

"Het is ingesteld naar dat er, ja, toch escalaties waren geweest die een racistische of discriminerend karakter hadden. Hoe pakken we dat aan en welke invloed heeft kleding daarbij? En dat is niet alleen Lonsdale, maar ook andere kledingsuitingen als witte veters in kistjes, rode veters in kistjes, bomberjacks op een andere manier gedragen dan dat je dat verwacht. Items zoals rood/wit/blauwe vlaggetjes, lettercombinaties, cijfercombinaties; het zijn allemaal uitingen waarvan wij denken, dat we die niet toe kunnen staan op school, omdat het een onveilige sfeer schept voor medeleerlingen, voor docenten, dat willen we niet."

"Op deze school mag je geen Lonsdale kleren aan, wat vindt jij daarvan?"

"Ik vind het op zich wel goed, omdat er hier in de buurt al heel veel met Lonsdale wordt gedaan, dat het racistisch is, dus ik denk toch wel, dat het hier op de school dan minder geuit wordt."

Het merk Lonsdale is afkomstig uit de bokswereld. Lonsdale zelf is helemaal niet blij met het feit dat sommige mensen hun kleren gebruiken om racisme te promoten. Met de slogan 'Lonsdale loves all colours' proberen ze mensen ervan te overtuigen dat Lonsdale niets met racisme te maken heeft.

Duur: 2:11 min.

Bijlage 3: Pesten

Wat is pesten?

Plagen en pesten worden vaak door elkaar gehaald. Plagen gaat tussen twee mensen die elkaar aankunnen. De geplaagde kan zichzelf verdedigen. Plagen duurt kort en is vriendelijk of grappig van aard. Bij pesten kan een gepest kind zich niet verdedigen. De pester heeft alle macht. Pesten komt steeds weer terug en is kwetsend bedoeld. Het draait niet alleen om lichamelijk geweld, maar ook om psychisch geweld. Psychisch geweld laat vaak zelfs diepere sporen na dan lichamelijk geweld. Het maakt een gepest kind wanhopig, gefrustreerd en moedeloos.

Waarom pesten kinderen?

Kinderen pesten om verschillende redenen. Het ene kind pest omdat het bang is om zelf zondebok te worden. Een ander doet het om stoer te zijn of omdat er een vorm van beloning tegenover staat. Het levert iets op om te pesten: kinderen kijken tegen je op, lachen om je, je voelt je heel wat.

Ook kan er in de klas van alles gebeuren dat pesten in de hand werkt:

- Als kinderen geen of weinig respect hebben voor elkaar, weten ze niet hoe je met elkaar om hoort te gaan.
- Als de leerkracht erg streng is in de klas, denken kinderen geen invloed te hebben op wat er wel of niet gebeurt. Hun mening wordt niet op prijs gesteld. Dat kan erg frustrerend zijn.
- Als de leerkracht voortdurend leerlingen met elkaar vergelijkt - de één doet het beter dan de ander - kan dit de sfeer in de klas bederven.
- Al deze situaties kunnen ervoor zorgen dat kinderen gaan pesten. De leerkracht heeft dus een hele belangrijke rol in het tegengaan van pesten.

Wat zijn de gevolgen?

Het gepeste kind voelt zich alleen, wordt snel bang en onzeker, verliest zelfvertrouwen en eigenwaarde. In vergelijking met kinderen die niet worden gepest, hebben gepeste kinderen vaker last van psychische en lichamelijke klachten, zoals hoofdpijn, slaapproblemen, buikpijn, bedplassen, faalangst, vermoeidheid en depressie. Deze symptomen lijken veel op die bij kindermishandeling. In Nederland sterven ieder jaar 5 kinderen - jonger dan 14 jaar - door zelfmoord. Naast kindermishandeling en alcohol- en drugsmisbruik, is pesten één van de voornaamste redenen. De pester blijkt bovendien later vaker in asociaal en crimineel gedrag te verzanden dan kinderen die niet pesten.

Vormen van pesten

- Fysiek geweld zoals schoppen, slaan en spugen;
- Spullen afpakken en/of vernielen;
- (In de groep) voor schut zetten;
- Bedreigen en/of chanteren;
- Alle inbreng van het gepeste kind als waardeloos bestempelen;
- Roddelen;
- Stalken;
- Schelden;
- Kleineren;
- Uitsluiten met spelen of bij partijtjes;
- Negeren;
- Soms zelfs aanzetten tot zelfdoding.

Signalen die erop KUNNEN duiden dat een kind wordt gepest

- Het kind wil niet meer naar school, de sportclub en naar buiten willen of daarvoor uitvluchten verzinnen;
- Het kind staat alleen in de pauze;
- Niet meer willen vertellen over school, sportclub of buitenspelen;
- Ze worden als laatste gekozen
- Geen klasgenoten mee naar huis nemen en/of nooit worden uitgenodigd op partijtjes;
- Slaapproblemen, nachtmerries en bedplassen;
- Concentratieproblemen, snel prikkelbaar en boos;
- Angstig en onzeker, neerslachtig en huilerig
- Verminderde schoolresultaten
- Overdreven clownesk gedrag
- Afkoopgedrag; geld/snoep of het maken van huiswerk voor anderen
- Lichamelijke klachten zoals buikpijn, hoofdpijn en moeheid;
- Blauwe plekken;
- Beschadigde of kwijtgeraakte spullen.
- Het kind probeert dicht bij de leerkracht te blijven.
- Andere kinderen uit jouw klas kunnen ook signalen geven dat een kind wordt gepest. Ze vertellen bijvoorbeeld dat een kind zit te huilen, niet mee mag doen of altijd alleen staat in de pauze.

Wanneer een leerling bovenstaand gedrag vertoont, kan dit betekenen dat hij of zij wordt gepest. Kinderen bekennen echter niet snel of ze al dan niet bij pesten betrokken zijn.

Voorkómen van pesten

Pesten kan worden verminderd of voorkomen worden als er een positieve, tolerante sfeer heerst in de klas. Een aantal voorwaarden hiervoor is, dat er geen grote statusverschillen zijn in de groep en dat leerlingen een positief zelfbeeld en weinig frustratie hebben. Bovendien weten leerlingen hoe ze op een goede manier om kunnen gaan met frustraties, kennen hun eigen en andermans grenzen en accepteren die ook. Wanneer iedereen in de klas wordt geaccepteerd zoals hij/zij is, zal er minder gelegenheid zijn om te pesten.

Anti-pestencampagne

Pesten is een probleem dat aandacht verdient. Van alle vormen van geweld op scholen komt pesten het meest voor:

- 27% van de kinderen op de basisschool zegt wel eens gepest te worden. Dat zijn 6 tot 8 kinderen in elke klas!!
- 4% van de kinderen op de basisschool geeft zelfs aan meerdere malen per week gepest te worden. Dat is in elke klas wel één kind.
- Op de middelbare school wordt minder gepest dan op de basisschool. Toch geeft 8% van de leerlingen aan wel eens gepest te worden. Dat zijn er toch wel 2 in elke klas.

Kinderen en jongeren zijn vaak bang thuis of op school iets over pesten te vertellen.

Als ze **NIETS** vertellen, wordt het pesten echter erger en het duurt langer.

Waarom vertellen ze het niet?

- 1) Ze zijn misschien bang om het te vertellen, omdat de leerkracht dan meteen boos wordt op de ouders.
- 2) Ze zijn misschien bang dat dit dan weer een reden is om nog erger gepest te worden.

Met betrekking tot het gepeste kind; tips hierbij kunnen zijn:

- Ga het gesprek met het gepeste kind **buiten** de les aan. Bijvoorbeeld na schooltijd of in de pauze. Zo voorkom je dat andere kinderen mee kunnen luisteren en het kind een onveilig gevoel krijgt.
- Zorg dat je niet meteen in alle emoties tot handelen over gaat zodra een leerling iets over pesten vertelt.
- Zorg dat je er niet meteen iets aan gaat doen zodra een leerling iets over pesten vertelt.
- Luister en stel vragen. Laat merken dat je wilt helpen maar doe nog niets!
- Kijk of je het zelf kunt waarnemen.
- Bespreek dan samen met de leerling wat hij/zij al heeft gedaan om het pesten te stoppen.
- Bedenk samen de volgende stap: 'wat gaan we er nu samen aan doen?'

- Doe niets buiten de leerling om, want daar zijn veel leerlingen juist zo bang voor.

Praten met de pester(s)

- Ga het gesprek met de pester buiten de les aan.
- Spreek de pester aan, wat is de oorzaak van zijn pesten hoor/wederhoor en maak hem duidelijk dat hij moet stoppen met het pesten.
- Elke leerling heeft recht op een veilige schoolomgeving en de school doet er alles aan om dat te bewerkstelligen.
- Maak de pester bewust van het effect van zijn gedrag.
- Afhankelijk van de ernst van het pesten kan een straf worden uitgedeeld. Contact opnemen met de ouders is één van de mogelijkheden.

Wetenswaardigheden?

- 330.000 kinderen onder de 18 jaar worden gepest.
- op 91% van de basisscholen in Nederland wordt gepest.
- 27% van de kinderen op de basisschool worden incidenteel gepest. Dat zijn 6 tot 8 kinderen in elke klas.
- 4% van de kinderen op de basisschool worden meerdere malen per week gepest. Dat is in elke klas één kind.
- 5,5% van de kinderen pesten zelf actief.
- 40% van de kinderen proberen te helpen als een ander kind wordt gepest.
- 40% van de kinderen vinden dat ze eigenlijk iets moeten doen, maar zien er toch vanaf.

Digitaal pesten

Pesten en Internet

- 98% van de kinderen in Nederland gebruikt Internet. 88% zit elke dag thuis op Internet.
- 1 op de 5 kinderen en 1 op de 3 jongeren wordt wel eens gepest via email of sms!
- 2% van de kinderen en 3% van de jongeren zegt zelf wel eens te pesten via mail of sms.

Vormen van digitaal pesten

Anonieme berichten versturen via MSN en SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op Internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, en het versturen van een e-mail bom. 20% van de leerlingen heeft te maken met digitaal pesten.

Effecten

De effecten van digitaal pesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op Internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Verantwoordelijkheid van de school

Ook al vindt het pesten buiten de school plaats, de school heeft er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Hoe kun je digitaal pesten voorkomen?

1. Het toepassen en actualiseren van het Pestprotocol.
2. Leerlingen bewust maken van de gevaren op Internet, de effecten van digitaal pesten en de strafbare feiten.
3. Het afspreken van internetgedrag en samen met de leerlingen regels te maken.
4. Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken.

Hoe kun je digitaal pesten aanpakken?

A. een blootfoto van een leerling is op het Internet geplaatst.

- Luister naar de leerling. Toon begrip en veroordeel niet.
- Neem contact met de ouders op.
- Meldt dit bij de contactpersoon of vertrouwenspersoon.
- Meldt dit bij de provider met het verzoek tot verwijdering van de foto. Zet jouw provider in dit e-mailadres: abuse@provider.nl
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.
- Probeer de dader te achterhalen.
- Voer maatregelen richting dader uit.

B. een leerling wordt steeds lastig gevallen (stalking)

- Leer de leerling assertief te zijn: nee zeggen, contact afsluiten.
- De leerling niet laten ingaan op de stalker.
- Breng de ouders op de hoogte.
- Adviseer de ouders en de leerling om bewijslast te verzamelen (geschiedenis verzamelen).
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.

C. over een leerling wordt geroddeld via MSN?

- Geef steun en luister naar de leerling.
- Adviseer de leerling berichten te bewaren en op te slaan.
- Probeer de dader te achterhalen via systeembeheerder en slachtoffer.
- Bespreek het met de mentor/vertrouwenspersoon.
- Spreek de pester(s) aan.
- Voer eventueel een klassengesprek.
- Neem contact met de ouders op.

Probeer de dader op te sporen

Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Je gebruikt daarvoor de zogenaamde logfiles van de schoolserver (centrale computer). Vanzelfsprekend heb je daar wel (technische) ondersteuning van een ICT-coördinator, systeembeheerder, en/of externe beheerder voor nodig. Ga na wanneer het bericht is verstuurd en welke klas op dat moment gebruik maakte van de computers. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd. Soms is het niet mogelijk een dader te achterhalen en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door het slachtoffer op het hart te drukken niet te reageren op hate-mail of andere ongewenste berichten.

Blokkeren van afzenders

Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren. Verwijs ouders naar onderstaande websites voor meer informatie. Op den duur loont het wellicht de moeite de leerling een nieuw e-mail adres te geven. Vertel je leerlingen dat ze altijd heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun e-mail adres aan anderen.

Digitaal pesten is strafbaar

Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten die strafbaar zijn. Leerlingen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Wat is strafbaar:

Stalking (wet belaging)

Belaging of stalking is in Nederland bij wet verboden. Dit is het stelselmatig lastigvallen van een persoon door die persoon te achtervolgen, steeds op hinderlijke wijze contact op te nemen en soms ook te bedreigen met het

oogmerk die ander te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden dan wel vrees aan te jagen. Artikel 285b.

Bijvoorbeeld iemand die een leerling steeds lastig valt door het sturen van sms'jes of e-mail. Mogelijke straf: geldboete of gevangenisstraf.

Blootfoto's (wet kinderporno)

Het op Internet zetten van blootfoto's van minderjarige leerlingen, valt onder de "Wet kinderporno". Het maken en het verspreiden is strafbaar. Ook de personen die ze doorsturen zijn dus strafbaar. Artikel 240b.

Hacken (wet computercriminaliteit 1993)

Hacken is niets meer of minder dan inbreken op de computer van een ander. Vervolgens kan de inbreker allerlei instellingen aanpassen of gegevens stelen. Hacken is een strafbaar feit.

Homepage opleuken met materiaal van anderen (auteursrecht)

Kinderen maken graag een eigen webpagina. Het is daarbij eerder regel dan uitzondering dat er teksten en plaatjes gebruikt worden die elders op het Internet zijn gevonden. Het is zó gemakkelijk, en het is zó gebruikelijk, dat het niet in je opkomt dat het niet zou mogen. En toch mag het niet.

Plaatsen van foto's van elkaar (portretrecht)

Als je mensen fotografeert, dan heb jij als fotograaf daarop auteursrecht, maar: met die foto's mag je niet zomaar alles doen! De personen op jouw foto's hebben ook rechten.

Er zijn 2 mogelijkheden:

1. Je maakt de foto's van mensen in (hun) opdracht. De mensen hebben 'portretrecht'. Dat betekent dat je niet zonder hun toestemming de foto's openbaar mag maken. Je mag ze dus bijvoorbeeld niet afdrukken in de schoolkrant of ze op Internet zetten zonder hun toestemming.
2. Je maakt ze zomaar. Ook nu is publiceren riskant! De mensen kunnen 'een redelijk belang' hebben om zich tegen publicatie te verzetten. Privacy of goede smaak bijvoorbeeld.

Happy slapping

Happy slapping is het uitlokken of veroorzaken van geweld, deze acties opnemen (mobieltjes met camera) en vervolgens deze op Internet zetten.

Digitaal pesten en gerechtelijke uitspraken

2005: Happy slapping. Engeland. Een meisje krijgt 8 jaar voor mishandeling.

2006: Happy slapping: Eén van de ouders heeft twee maanden zijn straf uitgezeten en de anderen enkele weken. Ook hebben ze taakstraffen gekregen, variërend van veertig uur voorwaardelijk tot zestig uur.

2006: Happy slapping: het insluiten van een huilende jongen. De school heeft de daders geschorst.

2006: School in Maarssen: vechtpartij meisjes: meisjes van school gestuurd. Verwijderd van school: de filmer en de vechtende meisjes.

2005: voyeurisme via webcam die stiekem in een studentenhuys is aangebracht. Mogelijke straf 6 maanden (middels een list of kunstgreep in bezit komen van afbeeldingen) plus 6 maanden voor het in bezit hebben van dergelijk beelden. Indien ze zijn verspreid, dan komt daar nog eens zes maanden boven op.

2006: school in Epe: maker van site met foto's van onthoofde docenten: schorsing

2006: blootfoto's op Internet plaatsen: taakstraffen van 140 uur voor jongens, ook voor de verspreiders .

2007: Drie leerlingen worden geschorst omdat ze opnames van een leerkracht op YouTube hadden gezet. Terwijl de lerares les gaf, ontsnapten leerlingen uit de les.

2008: Versturen van haatmail naar een volksvertegenwoordiger : veroordeling een taakstraf van 160 uur

Is pesten strafbaar?

Pesten in het algemeen is niet strafbaar, wel een aantal uitingsvormen van pesten:

- Bedreigen: bijv. "Als jij niet doet wat ik vraag, dan slaan wij je in elkaar" (artikel 284, 285 wetboek strafrecht). Indien degene die bedreigt ook nog vrienden vraagt om te helpen, dan is er sprake van openlijk geweld in vereniging (artikel 141 strafrecht).
- Smaad, laster en belediging ("Je bent een smerige hoer").
- Discriminatie ("je bent een vuile nikker").
- Spullen kapot maken, vernieling, beschadiging.

Het schoolreglement

Het opnemen van een aantal regels over het maken van opnames met mobieltjes stelt de school in staat om dit gedrag te sanctioneren. Het is niet toegestaan dat leerlingen met mobieltjes opnames maken van elkaar en van docenten. Ook foto's van medeleerlingen mogen niet op internet gezet worden, alleen met toestemming van de betreffende persoon.

Het doen van aangifte en melding

Aangifte

Bij strafbare feiten kan er aangifte worden gedaan. Voor strafrechtelijke vervolging is er bewijs nodig. Om van het digitaal pesten bewijzen te verzamelen, zijn bijvoorbeeld chat-logs te gebruiken. Ook een schermafdruck van een webpagina kan bewijs zijn. Bij minderjarige kinderen doen de ouders aangifte.

Melding

Als er geen aangifte kan worden gedaan, kan er wel een melding worden gedaan. De politie is dan toch op de hoogte van de feiten. De politie kan op deze wijze feiten verzamelen over een pester.

Ouders

Ouders informeren d.m.v. een ouderavond. Ouders zijn over het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op Internet doet. Alleen door met de ouders samen te werken is digitaal pesten aan te pakken.

Informatieve websites over digitaal pesten

www.mijnleerlingonline.nl
www.dekinderconsument.nl
www.iksurfveilig.nl
www.internetsoa.nl
www.i-respect.nl

Uit recent onderzoek van TNO is gebleken dat pesten drastisch kan verminderen wanneer scholen het constant onder de aandacht houden en gerichte anti-pestactiviteiten ondernemen.

Doelstelling is dat:

- Kinderen 'geraakt' worden omtrent de ernstige gevolgen van pesterijen en/of
- Kinderen worden aangezet om oplossingen te bedenken om pesten tegen te gaan en/of
- Kinderen leren omgaan met gedachten zoals acceptatie, tolerantie en respect.

Maatregelen bij pesten

Om te voorkomen dat er in jouw klas wordt gepest kun je meerdere dingen doen. Hier vind je een aantal voorbeelden van maatregelen die je kunt nemen.

Klassenprotocol

Maak klassenregels hoe de leerlingen omgaan met elkaar. De leerlingen moeten dan zelf een aantal afspraken bedenken hoe zij met elkaar willen omgaan. Bijvoorbeeld: wij noemen elkaar bij de voornaam (i.p.v. scheldnamen gebruiken) of, wij lenen alleen spullen van elkaar als de ander dat goedvindt (i.p.v. elkaar afpakken).

Let op, er zijn vier regels die eigenlijk in elke klas moeten gelden:

- 1) Respect: Ik behandel anderen met respect.
- 2) Niet over de streep: Ik let erop dat ik anderen niet hinder of pijn doe.
- 3) Zonder geweld: Ik gebruik geen geweld om mijn zin te krijgen en mijn ruzies op te lossen.
- 4) Aanspreekbaar: Als een ander '**NEE**' of '**STOP**' zegt, dan stop ik ook echt of ik doe een stap terug.

Ook bedenken de kinderen zelf de consequenties van het overtreden van de regels en moeten ze elkaar er ook aan herinneren om zich volgens de regels te gedragen. Na een discussie met de klas en de mentor worden de beste regels op het contract gezet, dat vervolgens door alle leerlingen en de mentor wordt ondertekend.

Klassengesprek

Houd in de klas algemene gesprekken over pesten,

- a) wat is pesten
- b) hoe ontstaat pesten
- c) wat zijn de gevolgen van pesten
- d) wat kun je als klasgenoot doen om te helpen?

Vergelijkbare thema's als kindermishandeling, geweld en oorlog kunnen worden gebruikt om een discussie te starten en een bewustwordingsproces op gang te brengen.

Voorafgaande aan het klassengesprek kun je een film kijken of een boek lezen met de klas, dat over dit onderwerp gaat.

Sociogram

Een sociogram geeft inzicht in de plaats van een leerling in de klas. Kinderen zonder vriendjes lopen een grotere kans gepest te worden.

Groepssamenstelling

Als het nodig is, zet dan kinderen op een andere plaats in de klas. Beïnvloed de groepssamenstelling zodat de kans op negatieve interacties zo klein mogelijk wordt.

Toezicht

Pesten komt veel voor op plekken buiten het klaslokaal. Daar is toezicht heel belangrijk.

Als de school pesten op alle fronten wil bestrijden, dan is het gewenst dat de leerkrachten in alle schoolpauzes toezicht houden.

Goed pedagogisch klimaat

Pesten ontstaat als de frustraties bij kinderen oplopen. Door veiligheid te bieden en door de verwachtingen niet te hoog op te schroeven t.a.v. leerprestaties krijgen kinderen de steun die zij nodig hebben.

Samenwerkend /coöperatief leren

Het gebruik van andere pedagogisch-didactische werkvormen werkt stimulerend op het vertonen van positief, sociaal gedrag en attitudes van leerlingen.

Samenwerkend leren en coöperatief leren zijn voorbeelden van werkvormen waarbij sociale verantwoordelijkheid wordt bevorderd.

Schoolbrede afspraken en beleid maken rondom pesten

Het schoolteam maakt afspraken op welke wijze het pesten op de lange en korte termijn bestreden kan worden. Het team ondersteunt elkaar bij het uitvoeren van de maatregelen.

Anti-pest-protocol(naam school)
.....(maand) (jaar)

Inleiding

Zoals binnen elke school komt helaas ook op(naam school) het verschijnsel pestgedrag voor. In dit kader is er een anti-pest-protocol geformuleerd.

Voorop zij gesteld dat(naam school) pesten in welke vorm en op welke manier dan ook als ongewenst gedrag beschouwd. Derhalve zal er altijd worden ingegrepen als dit ongewenste gedrag wordtesignaleerd. Het voorkomen van pesten is echter nog veel belangrijker dan ingrijpen als pestgedrag wordtesignaleerd. Daarbij draagt elke geleding binnen(naam school) zijn eigen verantwoordelijkheid. Van elke geleding wordt gedrag verwacht waaruit respect voor de ander spreekt.

Er zijn diverse definities van pesten in omloop. In ieder geval moet er sprake zijn van een zekere systematiek, ongelijk verdeelde macht, verminderde weerbaarheid en psychische en fysieke schade. We zullen hier de onderstaande **definitie** hanteren:

Wij spreken van pesten als éénzelfde kind (of meerdere kinderen) steeds weer opnieuw het slachtoffer wordt (worden) van pesterijen door één of meer kinderen voor een langere periode. Pesten is gebaseerd op ongelijke machtsverhoudingen. Vaak zijn er meerdere daders tegen één (of meer) weerloos (weerloze) slachtoffer(s).

Bij pesten is altijd sprake van verschillende partijen:

- de pester
- het slachtoffer
- medeleerlingen (wellicht onderverdeeld in groepen met verschillende belangen)
- de ouders van het slachtoffer
- de ouders van de pester

De pester, het slachtoffer en de rest van de klas/groep hebben er belang bij (zij het vanuit verschillende perspectieven) om niet te praten. Hierdoor kan pesten als een sluimerende veenbrand geruime tijd voort woekeren en merken ouders en docenten het vaak niet op.

Pesten kan op velerlei manieren:

- met woorden
 - a. schelden, jennen, belachelijk maken, roddelen
- lichamelijk
 - a. slaan, duwen, aan de haren trekken
- door uitsluiting
 - a. doodzwijgen, isoleren
- door afpersing
 - a. chanteren, bedreigen, dwingen om geld of spullen af te geven
- door stelen of vernielen van bezittingen
 - a. persoonlijke bezitting kapot maken

- door gebruik te maken van digitale communicatie programma's
 - a. Forum op de Webklas
 - b. MSN
 - c. Overige chatprogramma's

Dit anti-pest-protocol heeft tot doel:

- duidelijkheid te verschaffen over de ongewenstheid van pestgedrag op**(naam school)**
- te beschrijven welke aspecten een rol spelen
- informatie te verschaffen over de wijze van aanpak

Iedereen binnen**(naam school)** moet kunnen rekenen op een veilige studeer- en werkomgeving. Van alle geledingen mag verwacht worden dat zij met respect voor elkaar omgaan en elkaar de ruimte bieden om zich te ontplooien. In een dergelijk schoolklimaat past pestgedrag absoluut niet.

Het hieronder gepresenteerde anti-pest-protocol is een aanvulling op de vele andere activiteiten binnen de school die er op gericht zijn om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te bewerkstelligen.

De vijfsporen-aanpak

Bij het bestrijden van pesten wordt meestal uitgegaan van de vijfsporen-aanpak:

1. steun bieden aan het kind dat gepest wordt
 - a. naar het kind luisteren
 - b. met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
 - c. samen met het kind werken aan oplossingen
 - d. een kring van veiligheid rond de leerling bouwen
 - e. zo nodig inschakeling deskundige hulp
2. steun bieden aan het kind dat pest
 - a. juridisch gesprek – straf geven
 - b. probleemoplossend gesprek
 - i. bespreken wat pesten voor de ander betekent
 - ii. hulp bieden bij het onderhouden van positieve relaties met andere leerlingen
 - iii. de leerling helpen zich aan regels en afspraken te houden
 - iv. zo nodig deskundige hulp inschakelen
3. de ouders steunen
 - a. ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen
 - b. informatie verschaffen
 - c. in samenwerking met de betrokken ouders het pestprobleem aanpakken
 - d. zo nodig doorverwijzen naar deskundige ondersteuning
4. steun bieden aan de medeleerlingen en tegengaan onjuiste beeldvorming omtrent pesten
 - a. het geconstateerde ongewenste gedrag bespreekbaar maken
 - b. met de leerlingen bespreken welke rol zij zouden kunnen spelen bij de oplossing
 - c. aangeven dat pesten geen normaal gedrag is
 - d. aangeven dat een leerling pesten niet over zichzelf afroept

- e. aangeven dat ander gedrag dan gemiddeld groepsgedrag ook bestaansrecht heeft indien niet vergeten wordt elkaar de ruimte te gunnen
- 5. steun bieden aan de docenten/mentoren
 - a. informatie geven over pesten
 - b. informatie geven over de manier waarop pesten kan worden aangepakt

Docenten hebben een voorbeeldrol. Als leraren de leerlingen serieus nemen en ze niet afkatten, geven ze een positief voorbeeld. Het is ook belangrijk dat de docent geen partij kiest bij een conflict in de klas. Een speciale taak is weggelegd voor de mentor. Hij kan sociale conflicten en pestsituaties met de klas bespreken en er samen met de klas oplossingen voor bedenken.

Om pesten op school tegen te gaan moet rekening gehouden worden met een aantal randvoorwaarden:

- pesten moet als een probleem gezien worden
- geprobeerd moet worden pesten te voorkomen
- pesten moet kunnen worden gesignaleerd
- er moet duidelijk stelling genomen worden tegen pesten
- er dient een directe aanpak te zijn

Spelregels

1. Als pesten wordt gesignaleerd wordt een mentor en/of docent ingelicht.
2. School en gezin werken samen om de problematiek de wereld uit te helpen.
3. Het anti-pest-protocol is leidraad voor de aanpak.

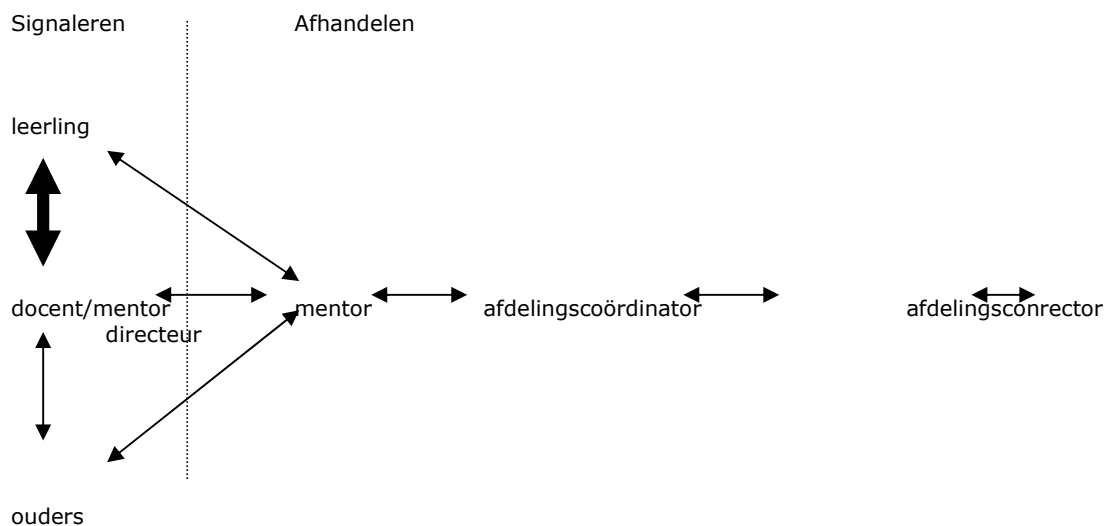
Protocol

1. Je pest niet, maar wordt pesten onverhoopt toch geconstateerd dan:
2. Spreek je de pester daarop aan.
3. Helpt dat niet dan schakel je een docent of je mentor in
4. Ben je zelf slachtoffer dan vertel je thuis en op school (docent/mentor) wat er aan de hand is.
5. Je ouders nemen contact op met de ouders van de pester en zij proberen het probleem de wereld uit te helpen.
6. Blijft het pesten doorgaan dan nemen de ouders contact op met de mentor/afdelingsleiding.
7. Op school wordt gewerkt met de vijfsporen-aanpak.
8. De ingeschakelde docent en/of mentor hoort de leerling die gepest wordt.
9. De ingeschakelde docent en/of mentor hoort de leerling die pest.
10. De ingeschakelde docent en/of mentor probeert een "netwerkanalyse" te maken van de "omgeving" van deze leerlingen.
11. De ingeschakelde docent en/of mentor probeert de zaak bespreekbaar te maken, op te lossen en concrete afspraken te maken over het gewenste gedrag.
12. Lukt dit niet naar tevredenheid dan wordt de afdelingscoördinator en/of de afdelingsconector ingeschakeld.
13. In ieder geval is er communicatie tussen docent en mentor, of tussen mentor en afdelingsleiding.
14. De mentor en/of afdelingsleiding communiceert met de ouders van de gepeste leerling en met de ouders van de pester over de voortgang.

15. Indien wenselijk dan wel noodzakelijk wordt deskundige hulp van buiten de school ingeschakeld. De kosten daarvan zijn voor rekening van de ouders van de pester. Indien de pester meerderjarig is draait hij zelf voor de kosten op.
16. Pestgedrag heeft altijd een passende strafmaatregel tot gevolg.
17. Afhankelijk van de aard en de duur van het pesten kan de directie er toe overgaan melding te doen bij de politie.
18. Het slachtoffer en/of zijn/haar ouders zal worden aangeraden aangifte te doen bij de politie.

Figuur :

diagram anti-pest-protocol

Bijlage 4: Literatuur en bronvermelding

Hieronder vindt u een overzicht van enkele boeken en artikelen die u bij de uitbreiding van THEater Maken kunt gebruiken.

- Boek "Tom Tippelaar" van 8-10 jaar, maar voor alle leeftijden een mooi prentenboek van Jan Marinus Verburg & Annie M.G. Schmidt.

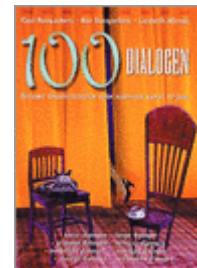
Thema: Tom heeft enorme oren. Daar wordt hij mee gepest, maar hij kan er ook heel erg goed mee horen.
Te leen bij YMCA Noord Oost

- Artikel uit Libelle nr 10 uit 2008 door Marloes Keizer over een Nederlandse vrouw die als proef een maand een hoofddoek gaat dragen. De maand blijkt te lang te zijn... Kopie op te vragen bij YMCA Noord Oost

Bij het samenstellen van deze map is gebruik gemaakt van:

- 100 dialogen voor tieners door P. Rooyackers e.a.
Te leen bij YMCA Noord Oost
- Meeleeftheater in de praktijk door Margreet Warring
- Andere Aarde (Rood, blauw & geel) door Nynke Gerritsma e.a.

Bijlage 5: Adressenlijst 'Stel je voor...!'

'Stel je voor...!' is een samenwerkingsproject van:

Jeugdwerkbureau STAP
Chevallerastraat 12 - 7731 EE Ommen
Tel.: 0529 - 451503
info@stap-ov.nl www.stap-ov.nl

Provinciaal Steunpunt Scouting Overijssel
Leusveenweg 21 - 7556 VA Hengelo
Tel.: 074 - 2434045
info@scoutingoverijssel.nl www.scoutingoverijssel.nl

Jeugdorganisatie Protestantse Kerk (JOP)
Joseph Haydnlaan 2a - 3503 RM Utrecht
Tel.: 030 - 8801438
info@jop.nl www.jop.nl

Artikel 1 Overijssel
Benninkburg 97-99 - 7511 MC Enschede
Tel.: 053 - 4302299
info@artikel1overijssel.nl www.artikel1overijssel.nl

Variya Maatschappelijke ontwikkeling en integratie
Wierdensestraat 39c - 7607 GE Almelo
Tel.: 0546 - 542020
info@variya.nl www.variya.nl

YMCA Jeugdwerk & Advies Bureau Noord-Oost
Punterweg 7C - 8042 PB Zwolle
Tel.: 038 - 4540221
noordoost@ymca.nl www.ymca.nl

IMAO (Islamitisch Maatschappelijk Activeringswerk Overijssel)
Smyrnadwarsstraat 2, 7413 BE Deventer
Tel : 0570 - 620029
info@imao.nu www.imao.nu